

Socialdemokraternes Helhedsplan

December 1974

Ved indgangen til 1975 er Danmark præget af frygt.

Hvor voldsomt vil arbejdsløsheden vokse?

Hvor mange virksomheder skal endnu lukke?

Er den sociale tryghed truet?

Hvor meget vil prisstigningerne slå den enkelte families økonomi i stykker?

Nogle mener, at problemerne ikke kan løses. De siger, at de udelukkende skyldes årsager, vi ikke har indflydelse på. En sådan selvopgivenhed forstærker pessimismen og øger problemerne.

Allerede i august fremlagde socialdemokraterne en økonomisk helhedsplan.

Socialdemokraterne kan løse problemerne. Ved en hurtig og bevidst indsats skal der gendannes den optimisme og tro på fremtiden, der er forudsætningen for igen at få fuld beskæftigelse og økonomisk stabilitet.

December 1974

Socialdemokraternes helhedsplan

Vi har nu den alvorligste økonomiske krise siden 2. verdenskrig. Tilliden til dansk økonomi er rystet. Arbejdsløsheden vokser katastrofalt. Hver dag må virksomheder lukke eller indskrænke. Vi har en voldsom inflation. Underskuddet på betalingsbalancen vokser foruroligende.

Vi forudsagde denne udvikling, og vi advarede imod den allerede i sommer, samtidig med at vi - som det første parti - fremlagde en økonomisk helhedsplan. Denne plan blev desværre afvist af regeringen. Helhedsplanens gennemførelse havde betydet:

- højere beskæftigelse
- bremse på prisstigningerne
- mindre underskud på betalingsbalancen
- mere retfærdig fordeling af byrderne

Men: det kan nås endnu - selv om regeringens laden stå til har forværret situationen meget alvorligt. Derfor appellerer vi til befolkningen om ved valget den 9. januar at give socialdemokraterne styrke til at løse de økonomiske problemer på en socialt retfærdig måde.

Socialdemokraterne vil

- bekæmpe arbejdsløsheden ved at skabe flere arbejdspladser
- forbedre hjælpen til de arbejdsløse Ø indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, bl. a. gennem øgede muligheder for faglige grunduddannelser
- samarbejde med arbejdsmarkedets organisationer om at fremme en løsning af overenskomstsituationen
- gennemføre medejendomsret for lønmodtagerne
- til kapitaltilvæksten Ø sikre lettelsen af indkomstskatten.
- forstærket indsats mod alle former for skatteunddragelser
- friholde sociale pensioner for beskatning
- forbedre og forenkle det sociale pensionssystem
- gennemføre en tidssvarende arbejdsmiljøreform
- bekæmpe jordspekulation

I. Bekæmpelse af arbejdsløsheden, og sikring af erhvervsudviklingen

Socialdemokraterne har i folketinget fremlagt et omfattende og hurtigt virkende beskæftigelsesfremmende program.

De vigtigste forslag er:

- 1 Sunde og konkurrencedygtige virksomheder, der på grund af midlertidige økonomiske vanskeligheder trues af lukning med omfattende afskedigelser til følge, må sikres opretholdt ved samfundets hjælp gennem statsgarantier for lån, direkte statslån eller ved investeringer gennem en statslig bistands fond.
- 2 Egnsudviklingsområdene, der rammes hårdest, når beskæftigelsen og erhvervsaktiviteten er truet, må omgående hjælpes gennem en hurtig forøgelse af egnsudviklingsmidlerne med 100 millioner kr. på årsbasis og med 50 millioner kr. i resten af dette finansår.
- 3 Håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder, der i en økonomisk anspændt situation har vanskeligst ved at opnå de nødvendige driftslån, må bistås gennem oprettelsen af et garantiinstitut for lån med statslig bistand.
- 4 Eksportudviklingen må fremmes gennem fremstød i samarbejde med eksporterhvervene og gennem en mere smidig eksportkreditordning, også til fordel for byggeeksporten.
- 5 For at tilskynde til hurtige investeringer i den nuværende erhvervsituation må afskrivningsreglerne midlertidigt forbedres, så der - i et år efter frit valg indtil udgangen af 1977 - ekstraordinært kan afskrives 15 % ud over de almindelige afskrivninger for produktive investeringer i maskiner, anlæg og bygninger, som påbegyndes i første halvår af 1975.
- 6 For hurtigt at få igangsat bygge- og anlægsarbejder, planlagt af kommuner og amtskommuner, må der ske en midlertidig ophævelse af de kommunale investeringsrammer og lånelofter. Miljølovens målsætning må fremmes bl. a. gennem opførelse af rensningsanlæg m.v.
- 7 For at bedre beskæftigelsen i byggefagene, for at forhindre byggeindustriens sammenbrud og for at forhindre en fremtidig boligmangel må boligforligets aftale om opførelse af 40.000 boliger om året sikres ved midlertidige statslån. For 25.000 boliger, der igangsættes i første halvdel af 1975, ydes et statslån på 300 kr. pr. kvadratmeter, dog højst 30.000 kr. pr. bolig. Lånet forrentes med 6 % og er afdragsfrit i fem år, hvorefter det afdrages over 10 år.
- 8 For yderligere at skabe sikkerhed og klarhed over nybyggeriets finansiering må alt nybyggeri finansieres med kontantlån, der ydes forud for byggeriets start.

II. Bedre støtte til arbejdsløse

Det er bedre at bruge penge til sikring af arbejdspladser og beskæftigelse end til arbejdsløshedsunderstøttelse. Men de, som er arbejdsløse, skal have en bedre hjælp. Derfor har socialdemokraterne stillet forslag om ændring af arbejdsløshedsforsikringsloven og lov om offentlig forsorg med væsentlige fremskridt:

- 1 En bedre dagpengeordning samt reguleringer to gange om året af arbejdsløshedsunderstøttelsen, der sikrer en regulering i forhold til lønudviklingen.
- 2 De unge arbejdsløses kår må forbedres ved at ligestille dem med andre arbejdsløse.
- 3 Bedre sikring af lønmodtagere, som arbejder på deltid.
- 4 Betingelsen om, at man skal have været medlem af en arbejdsløshedskasse i 12 måneder for at kunne få dagpenge, ændres til kun at være et krav om 6 måneders forudgående medlemskab.
- 5 De arbejdsløse skal have samme udvidede hjælp, som kan ydes i visse sygdomstilfælde.

III. Overenskomst! orhandlingei og indkomstpolitik.

Arbejdsmarkedets parter fortsætter overenskomstforhandlingerne. Hvis parterne når til enighed, bør folketinget på det grundlag fastlægge den øvrige del af en samlet social retfærdig indkomstpolitik.

Bliver parterne ikke enige, må en ny regering forhandle med arbejdsmarkedets organisationer om en indkomstpolitik, som ligeledes er socialt retfærdig både med hensyn til de byrder, den pålægger befolkningen, og med hensyn til fordelingen af de resultater, som opnås.

Indkomstpolitiske forhandlinger må foregå på følgende grundlag:

- 1 Der fastlægges en samlet indkomstramme omfattende alle former for indkomst i den offentlige og private sektor.
- 2 Avancer, udbytter, honorarer og lignende samt arbejdsfrie indkomster må med ind i rammen.
- 3 Denne ramme for den samlede indkomststigning i samfundet kan kun blive meget begrænset. Ved indkomstrammens fordeling må derfor først og fremmest de lavere indkomster have en forbedring, mens der ikke er plads til stigninger for høje indkomster.
- 4 Der indføres lige store dyrtidsportioner til alle grupper, og lige muligheder for taktregulering.
- 5 Økonomisk demokrati skal indføres i en effektivt og solidarisk virkende form, der giver alle lønmodtagere garanti for, at løntilbageholdenhed modsvares af en lønmodtagerandel i virksomhedens kapitaltilvækst. Herved sikres en mere ligelig formuefordeling og lønmodtagerne en større medbestemmelse på virksomhederne.

IV. Skatter og offentlige udgifter.

- 1 Socialdemokraterne vil fastholde lettelsen af indkomstskatten, på en måde, der ikke udhuler lettelsen for de laveste indkomster gennem asociale besparelser.
- 2 De sociale pensioner og transbestemte sociale ydelser må holdes uden for beskatningen.
- 3 Retten til at fradrage renter af privat gæld begrænses gradvis, og der lægges loft over rentefradraget for ny gældsstiftelse.
- 4 Penge- og realkreditinstitutter skal have pligt til at indberette en skatteydernes samlede renteindtægter over en vis størrelse, således at der opnås sikkerhed for, at disse bliver beskattet.
- 5 Den tidligere socialdemokratiske regering standsede den reelle vækst i statens udgifter. Denne linje vil, blive fastholdt i de kommende tre år, således at de statslige udgifter ikke stiger ud over pris- og lønstigninger, medmindre hensynet til beskæftigelsen nødvendiggør særlige foranstaltninger.
- 6 Et egentligt budgetsamarbejde mellem stat, amter og kommuner skal fremskyndes for at tilvejebringe en samlet styring af hele den offentlige sektor.

Tiden er ikke til udgiftskrævende reformer, men inden for de omtalte statslige udgiftsrammer skal der skaffes plads til nye initiativer, som udviklingen nødvendiggør:

- 1 En arbejdsmiljøreform skal gennemføres for at bekæmpe erhvervs sygdomme og begrænse antallet af arbejdsulykker og invalidepensionister.
- 2 En udvidet adgang til førtidspensionering gennemføres for dem, som er blevet belastet af hårdt fysisk arbejde og for dem, der efter en arbejdsløshedperiode dier ved virksomhedslukning ikke kan finde plads i erhvervslivet.
- 3 Arbejdet med en forenkling af pensionssystemet og de hertil knyttede sociale ordninger må sættes i gang igen. Formålet må være en mere retfærdig regulering af pensionerne.
- 4 En rimelig forhøjelse af fripladsgrænserne i vuggestuer, børnehaver og fritidshjem.
- 5 For at videreudbygge ligestillingen mellem kønnene nedsættes et ligestillingsråd.

V. De kraftige værdistigninger på jord.

De senere års kraftige prisstigninger på jord og fast ejendom betyder øget ulighed i befolkningen. Det betyder ringere muligheder for arbejdere, funktionærer, tjenestemænd og mindre erhvervsdrivende for at få en bolig til en rimelig pris. Det betyder en omkostningsforøgelse for erhvervslivet og en kilde til forstærket inflation i samfundet. Derfor vil socialdemokraterne:

- 1 En gennemførelse af vort forslag om adgang for kommunerne til at ekspropriere jord til bolig- og erhvervsformål. Endvidere bør erstatningsfastsættelsen ændres, så urimelige erstatninger undgås.
- 2 Et samarbejde mellem stat og kommuner om en samlet aktiv jorderhvervespolitik gennem en tilskyndelse til at udleje byggegrunde i udviklingsområder.
- 3 Kapitalvindingsskatten skærpes for de store værdistigninger på jord og fast ejendom, samtidig med at utilsigtede virkninger for normale handlere fjernes.

Socialdemokraterne afviser regeringens kriseplan.

Ingen halve løsninger.

Socialdemokraternes helhedsplan giver svaret på, hvorfor vi går imod regeringens kriseplan.

Socialdemokraternes og regeringens forslag er fundamentalt forskellige.

Vi afviser regeringens kriseplan:

fordi den er et hidtil uset overgreb imod arbejdsmarkedets frie forhandlingsret. Regeringen har overhovedet ikke forhandlet planen med lønmodtagernes organisationer, men kun med landbruget

fordi den uændrede forlængelse af overenskomsterne og afskaffelse af dyrtidsreguleringen betyder, at lønmodtagernes kår forringes. Især virker det hårdt, at de laveste lønninger låses fast. Det rammer tilsvarende pensionisterne

fordi det midlertidige prisstop for visse landbrugsvarer i producentleddet ikke giver forbrugerne nogen garanti mod prisstigninger

fordi der samtidig gennemføres en nedskæring af tilskuddet til mejeriprodukter

fordi forslaget om avancementstop er gennemhullet af undtagelsesbestemmelser

fordi de højeste lønninger i det private erhvervsliv fortsat kan stige uhæmmet

fordi forslagene om større skattefri afskrivninger og investeringsfondshenlæggelser er for ensidige

fordi regeringens beskæftigelsesforanstaltninger er helt utilstrækkelige og sidst, men ikke mindst:

fordi lønmodtagerne ikke får nogen som helst andel i og medejendomsret til de værdier, der skabes

Dette til trods for:

at lønmodtagerne skal affinde sig med lønstop, forringet dyrtidsordning, en usikker pris- og avancelovgivning og selv gennem skatterne bidrage til forhøjelsen af de skattefri afskrivninger og investeringsfondshenlæggelser. Den eneste sikre følge af regeringens kriseforslag er en mere skæv formuefordeling og en mere uretfærdig fordeling af de økonomiske byrder.

Udviklingen skal styres.

Den økonomiske krise skyldes bl. a. en mangel på økonomisk styring i vort samfundssystem. Det er derfor, socialdemokraternes helhedsplan indeholder en række forslag til en bedre offentlig styring af det økonomiske liv

for at sikre beskæftigelsen

for at bremse inflationen og sænke renten

for at formindske betalingsbalanceunderskuddet

for at lægge grunden til opnåelse af økonomisk balance i de kommende år

Socialdemokraternes politik vil fordele byrder og goder socialt retfærdigt.

Stabilitet og samarbejde i folkestyret.

Med vælgernes hjælp skal stabilitet og handlekraft atter komme til at præge Folketingets arbejde. Forholdet mellem Folketingets partier indbyrdes og forholdet til lønmodtagerorganisationerne har lidt skade på grund af regeringens handlemåde. Det er nødvendigt, at der snarest skabes et tillidsfuldt samarbejde for de kommende år mellem alle de kræfter, som er afgørende for den økonomiske udvikling. Ellers kan der ikke gennemføres holdbare løsninger. Socialdemokraterne gjorde fuld beskæftigelse til virkelighed. Socialdemokraterne er rede til at påtage sig ansvaret.